

**FORENINGEN
FOR KIRKEGAARDSKULTUR**

Nye Medlemmer.

Afdeling B.

41 Ribe Amtskreds af Landsbygraverforeninger.

Afdeling C.

- 743 Hr. Graver M. Knudsen, Krstrup, Randers.
744 Hr. Havearkitekt I. P. Junggreen Have, Logum-
klostervej 135, Aabenraa.
745 Hr. Graver Johs. Boserup, Elmeallé 37, Taastrup.
746 Hr. Anlægsgartner og Havearkitekt Chr. Brus-
Jørgensen, Øregaardsallé 9, Hellerup.
747 Hr. Handelsgartner A. Andersen, Fjerritslev.
748 Hr. Stenhuggermester Ejner Birksen, Fabriksvej
75, Horsens.
749 Frk. Havebrugsstuderende Alice Nielsen, Ourø-
gade 36^a, Ø.
750 Kirkeværgen for Vinding (K. Petersen), Vinding
pr. Vejle.
751 Hr. Stenhuggermester A. Aabye Olsen, Vester-
bro, Præstø.
752 Hr. Handelsgartner Valdemar Nellemann, Esper-
gærde.
753 Hr. Gartner E. Petersen, Herlufsholm, Næstved.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

- 4/12 (Assens Amts Avis): Mindestens-Afsløring paa
svenske Soldatergrave paa Assens Kgd.
5/12 (Bogense Avis): Stadig Muligheder for Udv.
i Bogense.
5/12 (Møns Dagbl.): Ved Licitation over Udv. af
Keldby Kgd. indkom 5 Tilbud, og Arbejdet gaves
til Entreprenør Dahl (Jordarb., Hegn m. v.) og An-
lægsgartner Frausing (Bepantning o. l.).
8/12 (Kbh. Amts Avis): Udv. af Kgd. i Taarbæk
og Byplanen.
8/12 (Randers Amts Avis): Provst Exner har
holdt Foredrag for Menighedsraad m. fl. om Kgd.
9/12 (Næstved Tid.): Udv. af Kgd. i Næstved ude
for Kritik.
10/12 (Aalborg Stiftstid.): Næsborg Kgd. indvies
den 14. ds. af Provst Jacobsen. (Havearkitekt
Johannes Tholle; Omkostn. ca. 8,000 Kr.).
12/12 (Demokraten): Mange Grave afdækket i
Olufsgade i Aarhus.
12/12 (Vestres Folkebl.): Tureby Kgd. omlægges
(Anlægsgartner Poulsen).
14/12 (Demokraten): Falling Kgd. skal udvides
med ca. 2000 m².
15/12 (Holbæk Amts Venstrebl.): Den ny Kgd. i
Holbæk kommer til at koste 12,000 Kr. mere end
budgetteret, eller ialt Kr. 62,000.

16/12 (Vestkysten): Rømo Kgd. udvides for at
skaffe Plads til Krigsofrene.

16/12 (Randers Dagbl.): Den gl. Kgd.

22/12 (Skanderborg Amtstid.): Inspektør J. Gra-
vesen i Svendborg fejrer sit 25 Aars Jubilæum.

23/12 (Kolding Avis): Kolding Kgd. koster ca.
25,000 Kr. om Aaret.

25/12 (Frøborg Amts Avis): Den gl. Kgd. i Helle-
bæk skal udvides.

28/12 (Nordjyll. Soc. & Dem.): Atter Blomstertyverier
paa Aalborg Kgd.

29/12 (Silkeborg Venstrebl.): Der stjæles Blomster
paa Kgd. i Silkeborg.

30/12 (Aarhus Venstrebl.): Blomstertyverier paa
Kgd. i Aarhus.

1943:

2/1 (Bornholms Soc. & Dem.): Udv. af Vestermarie
Kgd. indviedes den 30/12 (Kommunegartner G. N.
Brandt).

4/1 (Rosk. Tid.): Tyverier paa Roskilde Kgd.

6/1 (Fyns Venstrebl.): Tyverierne paa Odense Kgd.
er aftaget.

11/1 (Kbh. Amts Avis): Reguleringsarbejder paa
Hørsholm Kgd. (ca. 7000 Kr.).

12/1 (Fyns Stiftstid.): Ny Graverbolig ved Ny-
borg Kgd.

14/1 (Politiken): 50 Aar siden den første Ligbræn-
ding i Danmark.

16/1 (Fyns Stiftstid.): Kgd.s-Udvidelsen i Bogense
til Behandling i Byrådet.

16/1 (Jydske Tid.): Egvad Kgd. udvidet (Have-
arkitekt Junggreen-Have).

18/1 (Horsens Folkebl.): 5 Aars Plan til Forbed-
ring af Horsens Østre Kirkegaard (Kirkegaardsgart-
ner Volmer Rud. Nielsen).

19/1 (Jydske Tid.): Pastor Mathiesen indviede
den 17. Egvad Kgd.s-Udvidelse.

22/1 (Kolding Soc. & Dem.): Planen om Udv. af
Grindsted Kgd. skal fremmes.

22/1 (Ærø Folkebl.): Et nyt Kapel paa Marstal
Kgd.?

23/1 (Vestkysten): Kirkegd. og Beskæftigelseslovene.

23/1 (Morsø Folkebl.): do. do.

23/1 (Nordsjæll. Soc. & Dem.): do. do.

23/1 (Ringkøbing Amtstid.): do. do.

25/1 (Viborg Stifts Folkebl.): Ørum ny Kgd. er
snart færdig.

25/1 (Thisted Amts Avis): Kirkegd. og Beskæfti-
gelseslovene.

29/1 (Bornholms Avis): do. do.

31/1 (Fyns Stiftstid.): do. do.

2/2 (Holstebro Dagbl.): Udv. i Holstebro er snart
færdig.

5/2 (Østsjæll. Folkebl.): Kommunen afslaar at give
Tilskud til Udv. af Karise Kgd.

6/2 (Loll. Posten): Kgd. og Beskæftigelseslovene.
6/2 (Berl. Tid.): Alstrups sidste Hvilested (Ege-
bæksvang).

10/2 (Faaborg Avis): Kgd.s Mur i Faaborg væltet
af Stormen.

11/2 (Langel. Avis): Frugttræer paa Kgd.?

13/2 (Kolding Soc. Dem.): Krigergravene paa Grind-
sted Kgd. skal istandsættes.

13/2 (Næstved Avis): Keldby Kgd. Udv. er paa-
begyndt.

17/2 (Berl. Aften): Stormen flytter Gravsten paa
Roskilde Kgd.

18/2 (Loll. F. Stifts Tid.): Gedser Kgd. er færdig
(Landinspektør A. C. Lorentzen).

19/2 Roskilde Soc. Dem.): Urnehave paa Kgd. i
Hedehusene.

19/2 (Ringsted Folketid.): Udv. af Haslev Kgd.
er vedtaget.

19/2 (Viborg Stifts Folkebl.): Udv. af Ørum Kgd.
er færdig.

20/2 (Roskilde Tid.): Ansgar Kgd. i Taastrup skal
have Urnehave.

23/2 (Viborg Stifts Folkebl.): Udv. af Vinkel Kgd.
er overdraget til Murermester Martin Lassen
for 2823 Kr.

23/2 (Vestkysten): Møde i Esbjerg om Kirkegaards-
kultur.

25/3 (Hobro Venstrebl.): Aktuelle Kirkegaards-
problemer.

25/3 (Svendborg Avis): Reguleringen af Oure Kgd.
er næsten færdig (Havearkitekt Johannes Tholle).

25/3 (Kolding Avis): Nu bygges Muren om Kol-
ding Nordre Kgd. færdig.

1/3 (Viborg Stifts Folkebl.): Pastor Brus ch ind-
viiede i Gaar Udv. af Ørum Kgd.

2/3 (Aarhus Amtstid.): Der er bevilliget 40 %
Tilskud til Arb. ved Malling Kgd.

3/3 (Holstebro Dagbl.): De danske Kgd.

3/3 (Folkebl. for Vejen): Landsbygravere og Me-
nighedsraad drøfter Kirkegaardsarkitektur.

4/3 (Randers Amts Avis): Danske Kgd.

4/3 (Folkebl. for Vejen): Beplantning af Malt Kgd.

4/3 (Randers Dagbl.): Et Kirkegaardsmøde.

4/3 (Aalborg Amtstid.): Arden Kgd. skal udvides.

5/3 (Roskilde Tid.): Domsognets Kgd. præges af
Prisstigninger.

FRA NORSKE KIRKEGAARDE

17/11 (Hordaland Folkebl.): Udv. af Vikø Kgd.

24/11 (Rogaland): Den ny Kgd. i Riska.

5/12 (Romsdals Budstikke): Forslag til Løsning af
Molde Kirkegaardsproblem.

11/12 (Østlendingen): Udv. af Rena Kgd. be-
handlet.

17/12 (Vesteraahus Avis): Indsamling til Mindes-
mærke over de Faldne i Krigen.

2/12 (Hamar Arbejderbl.): Romedal Kgd. udvides.

FRA SVENSKKE KIRKEGAARDE

10/12 (Sydsvenska Dagbl.): Kapelbygningerne i
Malmø skal dekoreres med Mosaik og Reliefskulp-
turer.

18/12 (Stockholms Tid.): Forslag om, at der paa
Kirkegaardene rejses Mindesmærker over de mange
Søfolk, som omkommer under denne Krig.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Arkitekten Ugehefte Nr. 2: Svensk-dansk Arki-
tektur (med Plan af Skövde Krematorium).

Gartner-Tidende Nr. 1: Assistent Fich er blevet
Graver paa Hellerup Kgd.

Havekunst Nr. 2: Alléer og Vejbeplantning paa
Vestre Kgd. (Kbhvn.).

Landsbygraveren Nr. 12: Den gamle Graver. Min
dyrebareste Tid. Ved Aarets Slutning. Dyrtidstillæg
til Landsbygraveren. Fyring i vore Kirker m. m. —
Nr. 1: Fyring i vore Kirker. Foraaret paa Vej. Den
gamle Graver. — Nr. 2: Graverlønninger. Den gamle
Graver. Vore Planer og Ønsker. Beskæring af Sted-
segrønt. Foraaret paa Vej m. m.

Menighedsraadenes Blad Nr. 1: En Henstilling
til Menighedsraadene (om Graverlønningerne). Me-
nighedsraad og Graver.

Præsteforeningens Blad Nr. 2: Præsternes Befor-
dring i København. — Nr. 4: Præstens Gerning ved
Jordefærd. Kørselsgodtgørelse ved Begravelser i Kø-
benhavn m. m.

Ignis Nr. 12: Musiken och orglarne i vora krega-
torier. Olike begängelseskick. Nutidige svensk urn-
konst. En Dröm på Kyrkogården. Minneshögstiderna
i krematorierna. Stora Tuna urnlund m. m. — Nr. 1:
Ligbränding i Danmark i 50 år. Nya fremgångar
för eldbeg. i Böhmens Mähren. När Kristiansstad kre-
matorium invigdes. När skola urnlundarna komma
upp i nivå med krematorierna?

Alm. sv. trädgårdstidning Nr. 5: Grönskande kyr-
kogårdar.

Der Friedhof Nr. 12: Erhaltung alter Friedhöfe.
Das Gesicht des Friedhofs. Privatrechtliche Nutzung
von Grabstätten. Verordnung. Friedhofsdiestähle.
Gräberbereitung bei starkem Frost. — Nr. 1: Aschen-
beisetzung. Fremde Welt der Toten. Ein Streifung
durch französische Gartenanlagen. Der Judenfried-
hof in Kiew. Umgestaltung des Ehrenhains auf dem
Erfurter Hauptfriedhof.

BOGANMELDELSER

»Haven«, redigeret af Havearkitekt Johannes Tholle, 8°, 128 S., illustreret af Kirsten Rode, 8 Thaller. 2. Udgave, Carl Allers Bogforlag, Kbh. 1943.

Ved 2. Udgave af denne Havebog er Oplaget naaet det for danske Forhold usædvanlige Tal af 35,000 Eksemplarer, og der er vist ikke Tvivl om, at de meget hurtigt vil blive spredt ud til alle de mange ivrige Havedyrkere.

En Række meget dygtige Fagfolk har i denne Bog under Havearkitekt Johannes Tholles Redaktion fortalt om alle de vigtige Ting vedrørende Havens Planter og Havens Pasning m. v., og det er sagt af disse Fagfolk i et levende Billedsprog og i en frisk og fornøjelig Tone, saa den nye Haveejer let og hurtigt vil blive orienteret om de mange Problemer, der vil melde sig, samtidig med at Spaden og Riven sættes i Jorden nu til Foraaret.

Havearkitekt Johannes Tholle skriver selv om Blomsterhaven, og naar Haveejerens læser de smukke Beskrivelser af de mange Blomster, Stenplanter, Buske, Stauder o. s. v., vil han sikkert ikke kunde udelade Blomsterne helt i Haven trods de stærke Krav, Tiden stiller til Nytteurter, Frugttræer o. a.; blot der ogsaa havde været Plads til, at Redaktøren kunde have fortalt lidt om Havens Indretning og Formaal, for daarligt indrettede Haver ses jo desværre stadigvæk, og selv de frodigste Blomster kan ikke helt skjule Havens Skavanker.

Køkkenhaven bliver morsomt og faglig grundigt omtalt af Stiftsgartner E. Qwist, og dette Afsnit vil sikkert faa de mest slidte Blade; Qwist fortæller ikke Folk alt det, han ved, — noget Fagfolk er slemme til — men kun det Folk virkelig har Gavn af at vide. Naar han skriver om Rhabarber, at det almindeligste er, at man faar den forærende af en Nabo, saa skulde man tro, at Stiftsgartneren var en gammel erfaren Kolonihavemand. Læserne vil forstaa denne Mand og faa Tillid til ham.

Plantageejer Hans Cornelius Hansen fortæller den interesserede Frugtdyrker mange nye Ting om Frugttræer og gør Haveejerens klart, at det er jo ikke alene Beskæringssaksen, der skaffer Frugt paa Træerne, mange andre Ting spiller ind: Blomsternes Bestøvningsforhold, Frugtudynding o. s. v.

En af Landets fineste Ekspertter, Havebrugskandidat Anna Weber, forklarer, hvorledes Haveejerne under disse vanskelige Forhold kan skaffe Midler til de mange Plantesygdommes Bekæmpelse, og i et klart inddelt Skema er fortalt, hvorledes de forskellige Plantesygdomme skal bekæmpes.

Desuden findes i Bogen Afsnit om de aktuelle Krydderurter omtalt af Specialisten, Havebrugskandidat Agnes Eliasson; Jordens Behandling og Gødskning er grundigt behandlet af Havebrugskandidat J. Klitgaard, og et vigtigt Afsnit om Opbevaring af Havens Produkter er skrevet af Konsulent M. Surlykke Petersen, som vejleder

Haveejerne grundigt og godt om, hvorledes det tilsladte Beredskabslager skal behandles til Vinteren.

Endelig har Redaktøren selv skrevet den umaadelig nyttige Oversigt over de forskellige Arbejder i Haven Aaret rundt, og denne klare og dog udtømmende Arbejdskalender vil sikkert bringe Ro i Haveejerens nervøse Sind, naar Foraaret for Alvor falder ind. — Arbejdet med Jorden og Planter er jo af saa uvurdelig høj Værdi netop nu i denne urolige Tid, at man med stor Glæde kan hilse en Bog som denne Velkommen, — det er en Bog, som vil hjælpe de mange Haveejerne til at naa gode Resultater, hoste store Udbytter af Frugt og Grøntsager og undgaa mange Ærgelser og unødvendige Udgifter.

Til Slut skal anføres, at den fra Dagspressen kendte Tegner Kirsten Rode har spredt et Væld af fikse, lette, smaa og store Tegninger over Bogens Blade, og hvem kan i Dag tegne Grøntsager, lækre og kønne, eller Havens mange Blomster i saa yndefulde Streger som Kirsten Rode?

Eig. Kiær.

Kaj Edvard Larsen: Vort Grænseland 1942. 8°, 142 S. Folkung Forlaget, Graasten 1943.

Blandt de gode Bøger, som Folkung-Forlaget i Graasten har udsendt, er nærværende Bog ikke den mindst interessante. Det er en Serie Grænse-Kroniker fra »Folkung-Bladet«, og de behandler (hvad Bogtitlen antyder) Forholdene i vort Grænseland i 1942. Det er en udmærket Dokumentation af, hvad der er berettet og kommenteret fra dansk og tysk Side om Grænselandets Forhold og Problemer, saaledes som de former sig under den 2den Verdenskrig. Den er nyttig at læse, og vi Danske har ingenlunde Aarsag til at skamme os over, hvad den beretter om.

Hother Paludan: Tidens Stueplanter. Alm. dansk Gartnerforenings praktiske Haandbøger Nr. 14, Kbh. 1943., Kr. 2,70.

I denne Bog henvender Forfatteren sig navnlig til Gartnere og Blomsterhandlere, og han giver flere Eksempler paa Planter, som længe har været i Mis-kredit, og som nu med Rette er kommet til Ære og Værdighed igen. Den er godt illustreret, og den har baade et dansk og et botanisk Navneregister.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Side 32).

5. April 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Haderslev Stift) ang., hvorvidt en Overenskomst vedrørende Kirkens Overtagelse af Vedligeholdelsen af et Familiegravsted vilde træde hindrende i Vejen for en paatænkt Regulering af Kirkegaarden, som vilde berøre Gravstedet.

I et med Stiftsovrighedens Skrivelse af 22. Novem-

ber 1937 hertil indsendt Andragende har Overretssagfører N. N., Vejle, for forhenværende Gaardejer O. O. og Hustru, Bredstenlund, besværet sig over, at Bredsten Menighedsraad til Gennemførelsen af en stedfindende Regulering af Bredsten Kirkegaard eventuelt vil føre en Vej hen over en Del af de nævnte Ægtefællers Familiegravsted, i hvilket deres Søn ligger begravet.

Af en Andragendet bilagt Udskrift af Bredsten Kirkes Forhandlingsprotokol fremgaar det, at der i April 1929 blev indgaaet Overenskomst mellem Ægteparret og Kirkeværgerne om Vedligeholdelse af det omhandlede Gravsted indtil Aar 2020 paa Vilkaar, at Menighedsraadet, naar Vedligeholdelsen efter Ægtefællernes Død eller eventuelt efter disses Ønske paa et tidligere Tidspunkt overgik til Kirken, skulde oppebære de aarlige Renter af en paa Konto Nr. 59,534 med Vejle By og Amts Sparekasse indestaaende Kapital, stor 1000 Kr., samt af Kapitalen efter Vedligeholdelsespligtens Ophør Aar 2020 skulde tilfalde Bredsten Kirke til dennes indvendige Udsmykning.

I Anledning heraf skal man med Hensivning til Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Udtalelser i fornævnte Skrivelse af 22. November 1937 tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet, idet man gaar ud fra, at Klagerens senest i Familiegravstedet begravede Søn er død ugift, med Stiftsovrigheden er enig i, at Kirkegaardsreguleringen, forsaavidt den berører Klagerens nævnte Gravsted, ikke mod disses Protest vil kunne gennemføres, førend Fredningstiden for Sønnens Grav er udløbet med Udgangen af Juni Maaned 1939, jfr. Lov om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v. af 30. Juni 1922 § 19, Stk. 1.

Ministeriet maa derhos holde for, at den foreliggende Overenskomst med Kirkeværgerne om Vedligeholdelse af det ommeldte Familiegravsted indtil Aar 2020, hvilken Vedligeholdelse efter det oplyste endnu ikke er overgaaet til Kirken, næppe kan træde hindrende i Vejen for Reguleringen efter ovennævnte Fredningstids Udløb, men at Spørgsmaalet iøvrigt henhører under Domstolens Afgørelse.

Det tilføjes, at man ligesom Stiftsovrigheden finder, at det, saafremt Reguleringen til sin Tid gennemføres, vil være rimeligt, at den ved Overenskomsten fastsatte Vedligeholdelseskapital nedsættes med

et passende Beløb eller eventuelt, om Klagerne maatte ønske det, helt ophæves.

11. April 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Godsforvalter N. N., Torbenfeldt Godskontor) ang., **at der ikke kan gives Tilladelse til kirkelig Indvielse af Gravpladser, som udelukkende er bestemt til Optagelse af Askeurner.**

I et hertil indsendt Andragende af 12. August 1937 har De for Hofjægermester N. N., Torbenfeldt, forespurgt, hvorledes der vil være at forholde for at faa udvirket, at der foretages kirkelig Indvielse af det i den hoslagt tilbagefølgende Deklaration omhandlede, fredede Areal af Torbenfeldt Park, hvorpaa der i Henhold til Tilladelse fra Justitsministeriet er opført et privat Columbarium, der efter Hofjægermesterens og hans Hustrus Død og efter stedfunden Ligbrænding agtes anvendt til Opbevaring af Urnerne med deres Aske.

Saaledes foranlediget skal man herved meddele, at Ministeriet ikke kan indromme det fremsatte Andragende, idet bemærkes, at Indvielse efter gældende Bestemmelser og Sædvane kun foretages af egentlige Kirkegaarde eller anden Jord, beregnet til almindelige Gravsteder, og at der aldrig er givet Tilladelse til kirkelig Indvielse af Gravpladser, udelukkende bestemt til Optagelse af Askeurner.

29. April 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Roskilde Stift) ang., **Afholdelse af Syn over Oringe Hospitals Kirkegaard, jfr. kgl. Anordning af 10. December 1927 § 35.**

I det med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 23. Februar 1938 hertil indsendte Andragende har Provst for Baarsø-Møenbo Herreders Provsti N. N. forespurgt, om Oringe Hospital Kirkegaard, som ligger i Baarsø-Møenbo Herreders Provsti, falder ind under Bestemmelserne i kgl. Anordning af 10. December 1927 angaaende Kirkegaarde, § 35, Stk. 1, om Afholdelse af Syn.

Saaledes foranlediget skal man, efter stedfundne Brevveksling med Direktøren for Statens Sindssygehospitaler, tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Ministeriet med Stiftsovrigheden er enig i, at Sindssygehospitalets Kirkegaard maa falde ind under Bestemmelsen i kgl. Anordning af 10. December 1927 § 35 om Kirkegaardssyn, saaledes at Kirkegaarden hvert 3die Aar synes ved det i Lov Nr. 282 af 30. Juni § 32 ommeldte Syn.